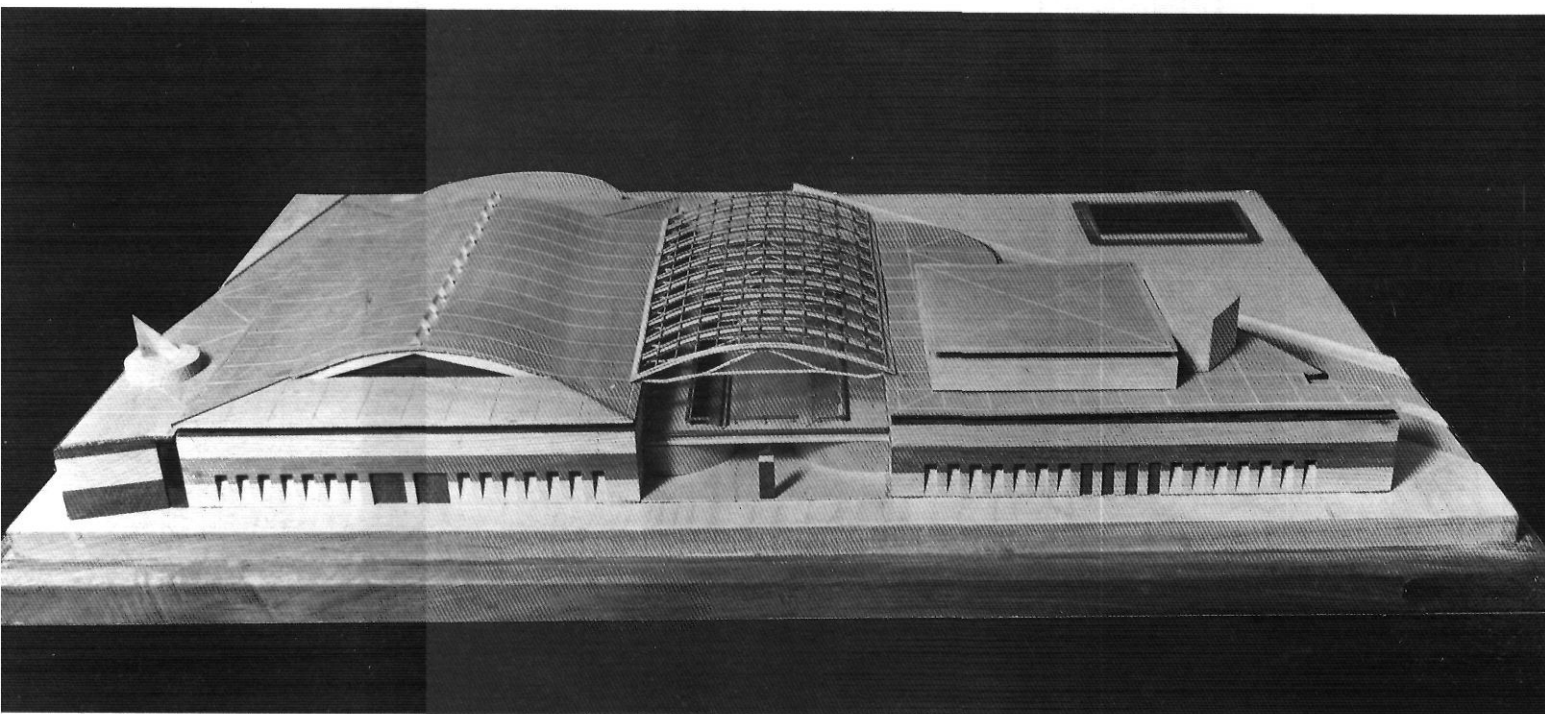

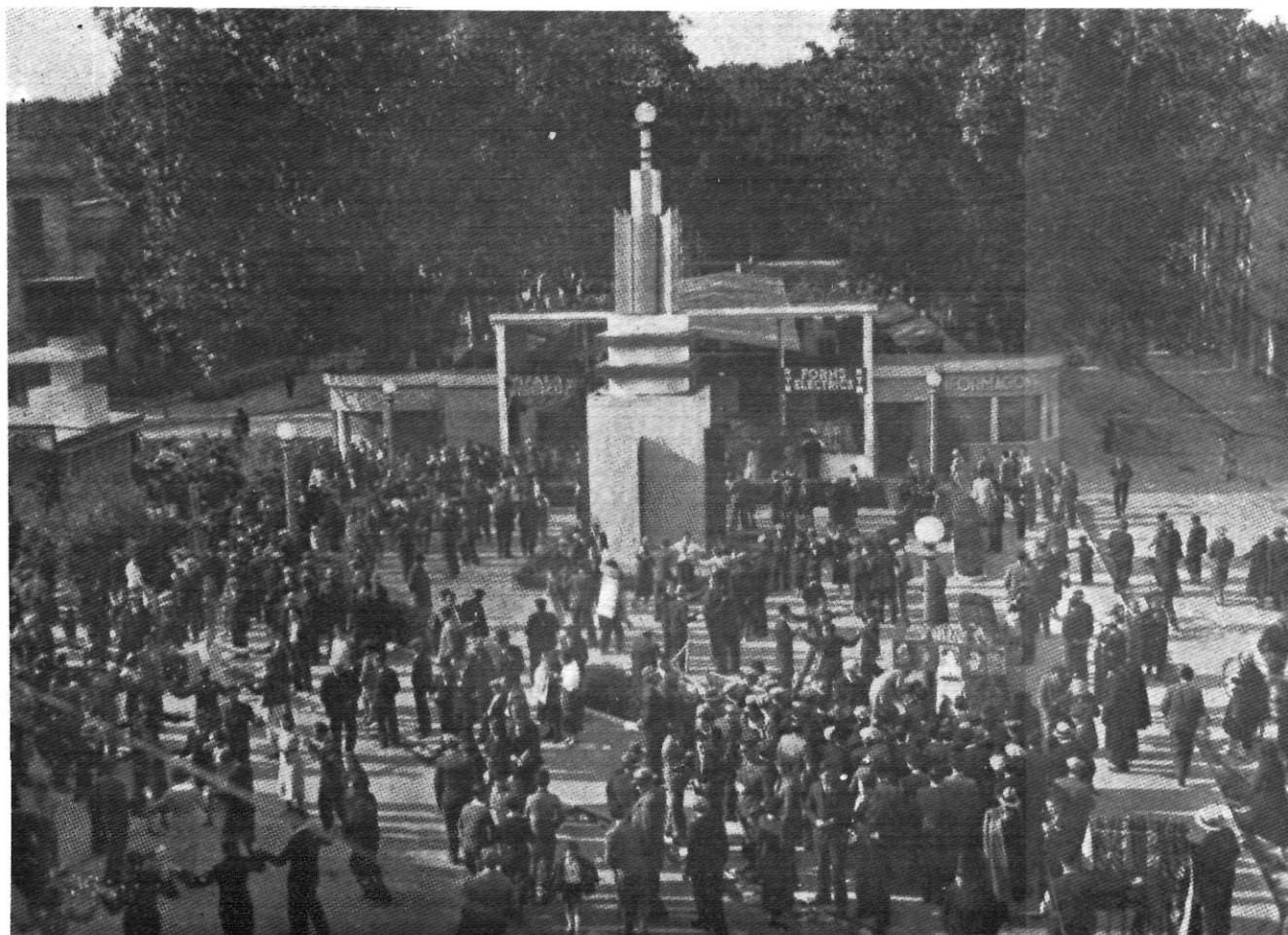

Maqueta del pavelló firal que s'ha de construir a la Devesa.

CARLES MITJÀ

Un pavelló sota els plàtans per a la Fira de Girona

El 22 de setembre, la Institució Firal va adjudicar per 424 milions a "Constructora Pirenaica S.A." la transformació de l'actual pavelló d'esports de la Devesa en el pavelló cobert de Fires que des de fa vint anys reclamen les corporacions comercials de la ciutat. En teoria, quan es publiqui aquest número de la Revista ja s'hi ha d'estar treballant, i el mes d'agost que ve ha d'estar acabat, segons els terminis marcats en la concessió. Comptant amb els imponderables que acostumen a acompanyar qualsevol obra pública, és probable que, en el millor dels casos, per les properes Fires es pugui comptar amb un pavelló encara en obres però que aixoplugui mínimament les parades. Un vell somni s'haurà convertit en realitat i la minsa infraestructura esportiva plenament pública amb què compta Girona haurà quedat una mica més coixa.

La II Fira Comercial i Agrícola de Girona, l'any 1933, a l'avinguda de Ramon Folch.

JAUME FABRE

El mes de novembre del 1968, el Butlletí de la Cambra de Comerç va publicar un editorial titulat "Un pabellón cubierto para el Certamen Agrícola i Comercial de Gerona", en el qual es recordava que la idea havia estat llançada "hace ya un año". La història del pavelló cobert comença, doncs, vint anys endarrera. La de les Fires anuals de Girona comença molt més lluny —són documentades clarament des de final del segle XIII— però aquesta és una altra història que ja van recollir Ramon Alberch i Pere Freixa en el llibre "Fires i mercats de Girona".

Mig segle de precarietat

No obstant, això s'ha de recordar que la Fira Agrícola i Comercial,

en la seva accepció contemporània, té l'origen en una iniciativa del 1932. El 1950 es va fer un intent, que no va tenir continuïtat, de reprendre la Fira després de la interrupció de guerra i postguerra. Va tenir lloc al pati de la Casa de Cultura amb el nom de *Certamen Comercial, Agrícola y Industrial* i el número I, ignorant les quatre fires anteriors a la guerra. No es va repetir l'any següent aquella iniciativa i la numeració va quedar de nou estroncada. Entre 1961 i 1964 van fer-se quatre edicions d'una mini-fira organitzada per iniciativa de l'empresa REINE, a la Devesa, que ni van arribar a tenir número i nom. El 1965 es va tornar a obrir la numeració a partir del I amb el que s'anomenaria a partir d'aleshores sense interrupció, i fins al 1981, *Certamen Agrícola y Comercial*, que es va fer sempre a la Devesa. Quan el 1981 es va recuperar el nom original de la Fira, es van ignorar les edicions

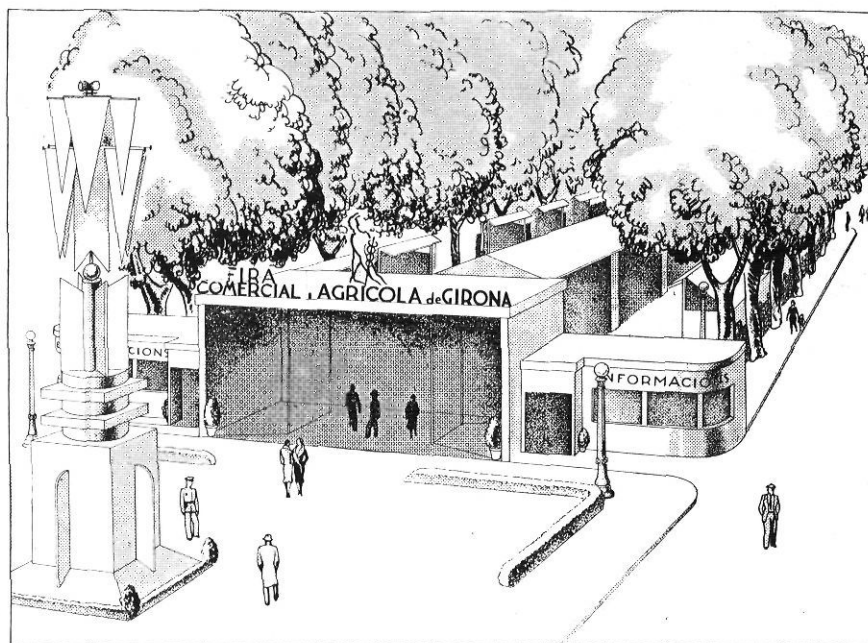
del Certamen fetes els anys del franquisme i la transició i es va continuar a partir del número V. Ara s'ha optat per la fórmula més eclèctica de no numerar-les i incorporar-los l'any de celebració. De fet, és molt difícil, en el cas que es volgués recuperar la numeració dels anys de franquisme, establir què va ser realment Fira i que no ho va ser, a causa de la manca de continuïtat institucional.

La precarietat de les anades i vingudes organitzades s'ha reflectit també en els aspectes materials de la Fira. Mai no ha tingut altra coberta que la volta del cel, amb l' excepció d'una guingueta destinada a saló d'actes que en les últimes edicions s'ha anat ampliant i ha aixoplugat una part de les parades de manera molt provisional.

L'Ajuntament va ser-ne el responsable pràcticament exclusiu fins que la Llei de Fires Comercials aprovada pel Parlament el 5 de març del

1932: accés al recinte de la I Fira de Girona.

1933: projecte d'entrada a la II Fira.

1984 va obrir el que s'ha de considerar com el moment actual, plenament consolidat, de la Fira Agrícola i Comercial de Girona. La nova Llei va obrir finalment la possibilitat que la Fira tingués un suport institucional clar i que els papers dels organismes públics, corporacions i empreses privades quedessin perfectament delimitats.

El 3 de novembre del 1984, pocs mesos després de l'aprovació de la Llei, es va fer la constitució solemne de la Institució Firal de Girona, en el saló d'actes instal·lat en una guingueta provisional de les Fires amb presència de la conselleria de Comerç de la Generalitat. La Institució va nomenar un director en la per-

sona d'Alexandre-Jean Mairet i va assumir l'organització de la Fira anual, amb estatuts i pressupostos propis. El camí cap a la construcció del palau firal quedava obert.

Vint anys de projectes

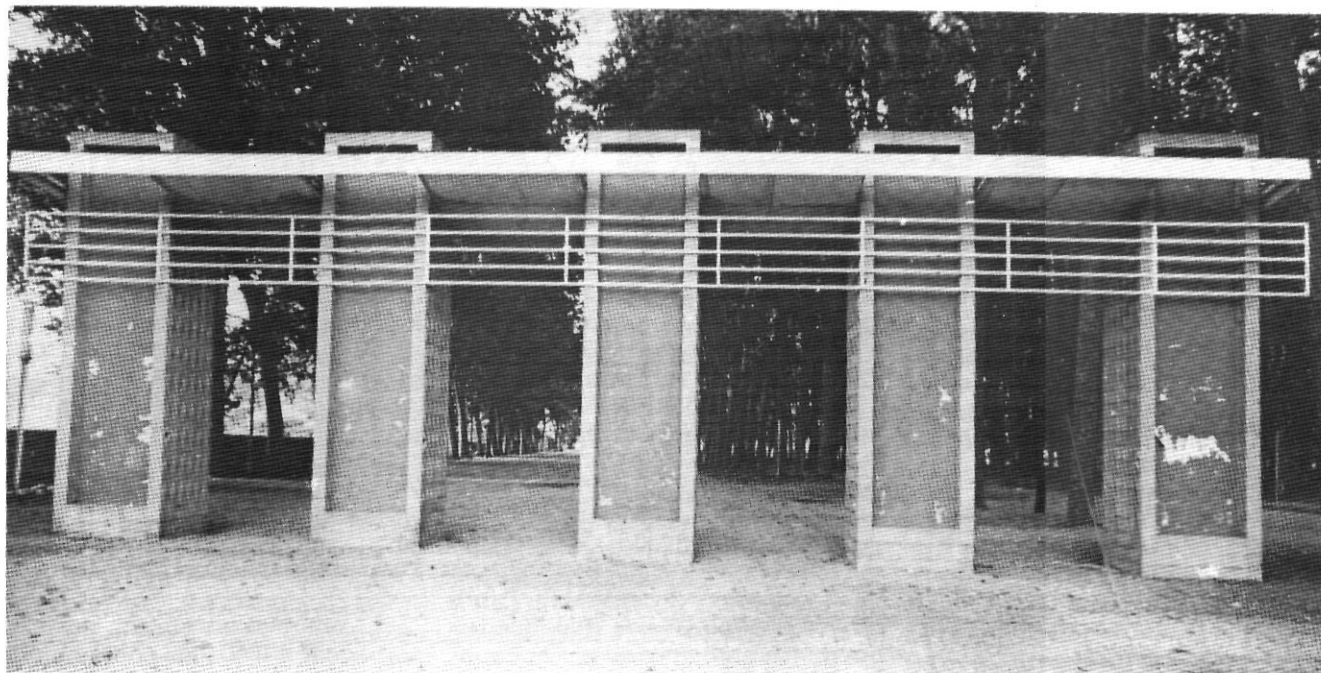
En el tradicional sopar d'expositors que cloïa cada any el Certamen, l'any 1967 es va llançar per primer cop la idea d'anar cap a la construcció d'un palau firal o pavelló cobert que evités la incertesa meteorològica anual. Acabava de fer-se la tercera edició del Certamen i les perspectives eren prou optimistes com per començar a

pensar en un allotjament més estable que l'espai intermedi dels plàtans de la Devesa. En el sopar de la quarta edició es va insistir en la idea i es va parlar "extensamente" del "proyecto de construir, dentro del actual recinto ferial, o bien en el lugar que se considere más apropiado, un Pabellón Cubierto".

La Cambra de Comerç, que apareixia com a principal valedora de la idea, va encarregar fins i tot un avantprojecte, però la tramitació del Pla General d'Ordenació Urbana de Girona va estroncar la iniciativa. El nou pla d'urbanisme, que quedaria aprovat el 1971, posava limitacions a l'ocupació de la Devesa i, com va explicar aquell mateix

La instal·lació del Certamen Agrícola i Comercial a la Devesa va provocar la invasió del parc amb diverses estructures teòricament provisionals però pràcticament inamovibles.

any el president de la Cambra als expositors, *"se ha llegado a la conclusión que lo único factible es una construcción de un pabellón prefabricado fácilmente desmontable, funcional, a base de materiales nobles y duraderos que permitan una elasticidad y adaptabilidad para otros muchos actos que podrían realizarse durante el año"*.

L'any següent es va tornar a insistir en el tema del pavelló cobert, i el Comitè Executiu del Certamen va encarregar a la Cambra de Comerç un nou estudi per veure les possibilitats que oferia el nou pla d'urbanisme de Girona per anar més enllà d'un barracó prefabricat i desmuntable. Aquest estudi, publicat el juny del 1973, oferia com a alternativa millor abandonar la Devesa i construir el palau firal a Sant

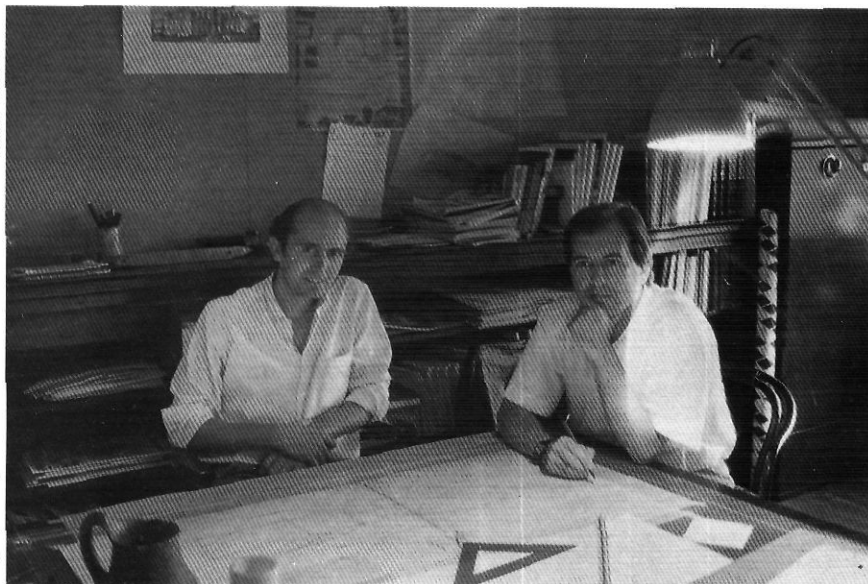
Ponç. En aquelles dates s'estava tramitant, precisament, l'annexió a Girona de la part de terrenys del municipi de Sant Gregori situats entre l'autopista i el Ter en els quals es proposava la construcció del palau firal. Els terrenys eren propietat de l'Ajuntament de Girona, que estaria disposat a cedir-los, i quedaven delimitats exactament pel llit del Ter entre els dos ponts de la Barca —el vell i el nou— i la cruïlla de les carreteres de Palamós i les Planes amb la N-II. Tenien una superfície de 6.000 metres quadrats i forma triangular. L'estudi assenyalava alguns inconvenients, entre els quals les dificultats d'expansió, però malgrat tot ho considerava una proposició vàlida. En la inauguració del Certamen d'aquell mateix any 1973, l'alcalde Ribot va reiterar l'o-

feriment dels terrenys i en el sopar de cloenda, el president de la Cambra, Francesc Ferrer, va dir que el lloc li semblava bo i que calia tirar el projecte endavant. Ferrer era, a la vegada, gerent del Patronat Santa Creu de la Selva que estava construint un polígon d'habitatges al davant del lloc previst per al palau firal.

Els projectes, un cop més, van quedar encallats. S'hi va anar insistent cada any, en el sopar d'expositors i en les reunions del Consell executiu. L'any 1979, el president de la Cambra, Josep Ma. Ginés, va dir mig en broma que "els projectes vénen de tan lluny que, més que de pavelló cobert, hauríem de parlar potser de pavelló enterrat". Va proposar que es tornés a treballar pensant en la Devesa i no en Sant Ponç i

PUNT DIARI

*Xavier Llistosella i
Xavier Monsalvatge,
arquitectes autors
del projecte de
pavelló.*

que el palau firal pogués tenir annex un palau de congressos.

La desaparició, l'any 1980, del Pla General d'urbanisme del 1971, per sentència del Tribunal Suprem; l'assumpció per la Generalitat, l'any 1981, de les competències i funcions previstes en l'Estatut sobre les fires que es fan a Catalunya; la nova Llei de Fires Comercials i la constitució de la Institució Firal, l'any 1984, i l'aprovació definitiva del Pla Especial de la Devesa, el 17 de juliol del 1986, van deixar les coses madures per a convertir el vell somni en realitat. El Pla especial de la Devesa reserva un espai al pavelló firal i palau de Congressos. Pro-

posa que es facin a partir de l'estructura actual del pavelló d'esports, per tal d'evitar una nova ocupació de terrenys a la Devesa. El Pla Especial planteja una Devesa lliure de concessions i ocupacions on prevalgui sobretot la idea de parc. El pavelló firal és l'única excepció.

Els autors del Pla especial, els arquitectes Xavier Llistosella Vidal i Xavier Monsalvatge Pérez, van ser encarregats per la Institució Firal de desenrotllar el projecte de transformació del pavelló d'esports en pavelló firal. Un primer esquema i la maqueta van ser presentats l'abril de 1986, poc abans que quedés definitivament aprovat el Pla Espe-

cial de la Devesa. El 4 d'agost del 1987 l'ajuntament ha cedit els terrenys del pavelló a la institució firal i el 22 de setembre s'ha fet la concessió de les obres. El finançament es repartirà entre l'Ajuntament —170 milions en tres anualitats—, la Diputació —120 milions en quatre anualitats—, la Generalitat —120 milions en tres anualitats— i la Cambra de Comerç —30 milions en tres anualitats— com a integrants de la Institució Firal.

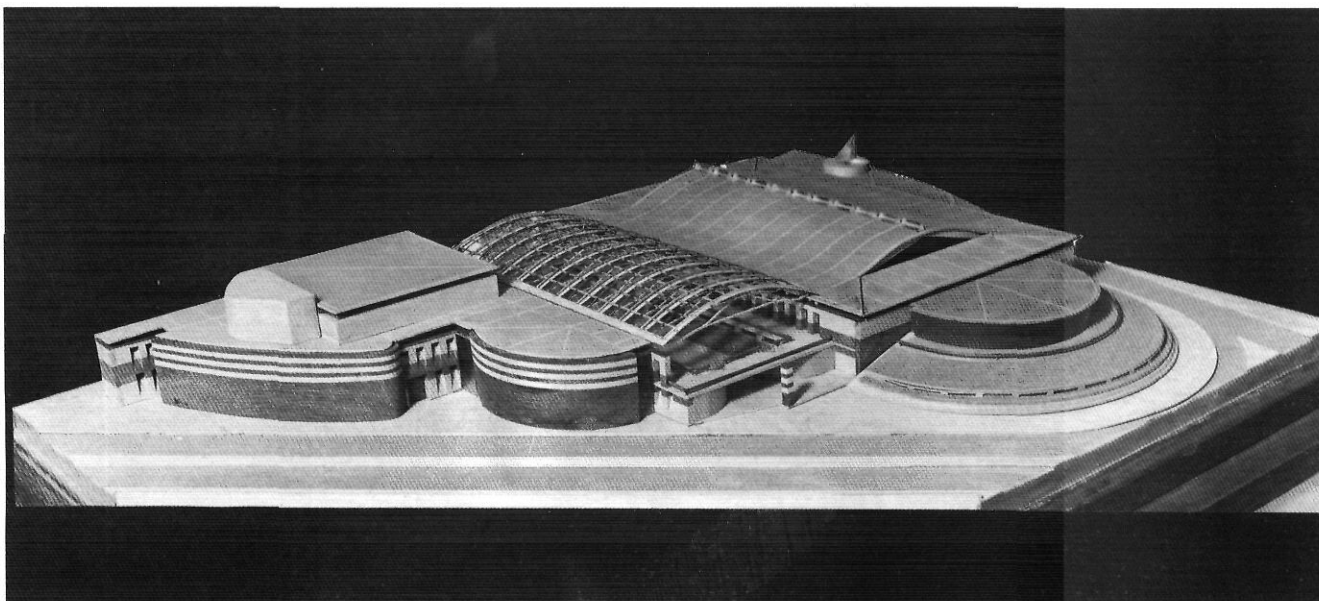
De pavelló d'esports a hivernacle

El projecte en el qual ara s'ha començat a treballar contempla la

PUNT DIARI

*Reunió dels
responsables de la
Institució Firal.*

Cara posterior de la maqueta del pavelló.

construcció d'un palau firal de 6.000 metres quadrats, la reconversió de l'actual pavelló d'esports en una mena de vestíbul del palau firal i la urbanització de l'entorn. El palau firal porta incorporada una petita àrea destinada a serveis. La construcció d'un possible palau de congressos annex al conjunt queda per a una segona fase que de moment no es contempla.

El primer que es farà és la reconversió del pavelló d'esports. Es traurà l'actual coberta, que ara és d'uralita, i se substituirà per una de metacrilat transparent amb enllis-

tonat de fusta interior que matisarà la llum. Aquest enllistonat li donarà un aspecte d'umbracle, però els arquitectes, per despistada o per ignorància dels mètodes de cultiu botànic sota cobert, hi han donat el nom d'"hivernacle".

Aquest "hivernacle" serà només una mena de vestíbul situat entre el palau firal i el futur palau de congressos. El que realment allotjarà les parades de la Fira serà el pavelló cobert, de 50 x 75 metres, que s'hi farà al costat.

Es preveu que l'"hivernacle"/vestíbul pugui seguir conservant una

certa funció esportiva o per altres activitats quan no hi hagi ni fires ni congressos. És concebut com un espai multiús, almenys fins que s'hagi pogut construir un altre pavelló municipal d'esports en un altre lloc. Aquesta diversitat de funcions prevista per l'hivernacle és segurament la part del projecte sobre la qual es mantenen més interrogants.

L'ús esportiu del pavelló es pensa mantenir, segons el projecte, fins i tot mentre durin les obres, excepte els tres mesos del proper estiu. Els actuals vestuaris seran destruïts i se'n faran de nous, així com les grades. Se suprimiran també les façanes actuals, per adaptar el local a la seva característica futura de "hall" semiexterior. Es doblaran els pillars fins a mitja alçada per aguantar una passarel·la elevada que rodejarà l'hivernacle i s'hi faran jardineres atalussades. Aquestes transformacions són la primera cosa que veuran els gironins en les obres que han de començar aquesta tardor.

Els esportistes usuaris actuals del pavelló són els que hauran de dir si hi han sortit perdent alguna cosa o si les obres milloren les condicions del degradat pavelló d'esports. De moment, el plantejament multiús que s'ha fet permet evitar la imatge d'increment dels déficits esportius de la ciutat que es podria donar, almenys fins que sigui possible construir un nou pavelló esportiu públic.

L'actual pavelló municipal d'esports, futur vestíbul del nou palau firal.